

Ügyszám: EBF-AJBH-48/2023.

Védett tulajdonság: fogyatékos

Diszkrimináció területe: szociális biztonság és egészségügy

Diszkrimináció típusa: közvetlen hátrányos megkülönböztetés

Jogsértést részben megállapító határozat

Kérelem, a kérelmező álláspontja

A kérelmező 2013-ig egy nagyvárosban található rehabilitációs intézmény (a továbbiakban: intézmény1) ellátásában részesült, azonban azt – az igénybevétel időtartamának jogszabályi korlátozottsága miatt – el kellett hagynia. 2014-ben a kérelme alapján felvételt nyert és beköltözött egy mozgásszervi fogyatékos személyek számára kialakított bentlakásos, ápolást, gondozást nyújtó intézménybe (a továbbiakban: intézmény2), mely egy kistélepülésen található. A kérelmező azonban nem találta megfelelőnek ezt az elhelyezést, nem érezte ott jól magát, a nagyvárosba vagy legalábbis annak környékére szeretett volna költözni, elsősorban intézmény1-be akart visszamenni. A kérelmező 2016-ban elkezdett a nagyvárosban és annak közelében lakhatási alternatívákat keresni. 2017-ben kérelmet nyújtott be intézmény1-be, és bentlakásos, ápolást, gondozást nyújtó intézményi elhelyezést igényelt. Még abban az évben értesítették arról, hogy felvételt nyert, és egyúttal felkerült a várólistára. A kérelmező 2017. óta számos beadványt írt intézmény1-nek, intézmény2-nek, utóbbi fenntartójának és a fenntartót irányító szervnek az intézmény2-ben tapasztalt körülményekkel, valamint a nagyvárosba történő költözésével, és intézmény1-be történő felvételével kapcsolatban. A kérelmező 2022-ben (az eljárás megindítását követően) ténylegesen is elfoglalta férőhelyét intézmény1-ben.

A kérelmező a fenntartó részéről azt kifogásolta, hogy az nem biztosított számára más elhelyezési formát, nem nyújtott kellő segítséget ahhoz, hogy az elvárásainak megfelelő lakhatási, ellátási lehetőséget találjon; évekig várólistán volt, továbbá, hogy nem teljesítette az intézményfenntartói kötelezettségét, és nem biztosította intézmény2 törvény szerinti működésének jogszabályi feltételeit. Az intézmény részéről jellemzően a lakhatásának, ellátásának konkrét körülményeit, hiányosságait kifogásolta. Kérte, hogy a hatóság állapítsa meg, hogy a fenntartó és az intézmény közvetlen hátrányos megkülönböztetésben részesítették azzal, hogy nem biztosítottak számára elsősorban nem intézményi keretek közötti lakhatási alternatívát, másrészt, hogy az intézmény2-ben való elhelyezése során nem biztosították számára a törvény szerint alanyi jogon járó ellátásokat, feltételeket.

Az eljárás alá vontak álláspontja

A kérelem alapján a hatóság eljárást indított a fenntartóval és intézmény2-vel szemben.

A fenntartó előadta, hogy a kérelmezőnek lehetősége van lakóotthoni ellátásra vagy támogatott lakóotthonban történő elhelyezésre, amennyiben kérelmet nyújt be ahhoz az intézményhez, ahová elhelyezését kéri, azonban a kérelmező intézmény1-en kívül más intézménybe, lakóotthonba vagy támogatott lakhatásba történő elhelyezés tárgyában nem kereste. A kérelmező nem jelezte intézmény2-nek sem, hogy jelenlegi intézményén belül igényt tartana másik telephelyen történő elhelyezésre, valamint nem kért segítséget abban sem, hogy más, nem a fenntartó által fenntartott szociális intézményben vehessen igénybe szakosított szociális ellátást. A fenntartói feladataival kapcsolatban úgy nyilatkozott, hogy az ellenőrzések során nem került sor olyan hiányosság, szabálytalanság feltárására, amely akadályozná intézmény2 szabályszerű feladatellátását, illetve intézmény2 sem jelezte, hogy valamely kötelezettségének ne tudna eleget tenni, továbbá intézmény2 feladatellátását befolyásoló hiányosságot a kormányhivatali ellenőrzések sem tártak fel. A fenntartó egyebek mellett csatolta a kérelmező panaszai kapcsán készült jegyzőkönyveket, a panaszaira, beadványaira küldött válaszleveleket.

Intézmény2 előadta, hogy az alternatív lakhatási lehetőségek megismerése érdekében megszervezte, hogy a kérelmező megtekinthesse a támogatott lakhatás szolgáltatást, melyre vonatkozóan a kérelmező nem nyújtott be felvétel iránti kérelmet és ez iránti szükségletét sem jelezte. Részletesen

kifejtette továbbá, hogy a kérelmező számára az étkezést, egészségügyi ellátást, mentálhigiénés ellátást, szocioterápiás foglalkozást, szinten tartó, képességfejlesztő foglalkozást, sport- és szabadidős tevékenységet, fizikai, mentális, életvezetési segítséget és fejlesztő foglalkoztatást hogyan biztosította. Nyilatkozott arról, hogy a kérelmező mely tevékenységekben vett részt, illetve azokról is, amelyekben ő maga nem kívánt részt venni. Nyilatkozott arról is, hogy hogyan, milyen módon van lehetőség a fejlesztő foglalkoztatásban való részvételre. Ennek kapcsán előadta, hogy a kérelmező a fejlesztő foglalkoztatásra vonatkozó működési engedélyben szereplő feladatok elvégzésében állapotából adódóan nem tud részt venni, továbbá, hogy nem is jelezte, hogy munkaviszonyt szeretne létesíteni. Hivatkozott egy 2003-ban készített szakvéleményre is, mely megállapította, hogy kérelmező munkaképesség-csökkenése össz-szervezeti szempontból 100%. Intézmény2 a nyilatkozatának alátámasztására terjedelmes iratanyagot csatolt.

Az eljárás lefolytatása

A felek az eljárás során nem kötöttek egyezséget, ezért a hatóság a felek nyilatkozatai, a becsatolt dokumentumok és a vonatkozó jogszabályi előírások figyelembevételével hozta meg döntését.

A hatóság döntése és annak indokai

A kérelmező számos panaszt terjesztett elő a fenntartóval és intézmény2-vel szemben, a hatóság megállapította, hogy a kérelem részben megalapozott.

A fenntartó tekintetében a kérelmező elhelyezésével kapcsolatban megállapítható volt, hogy az intézmény2-ben való elhelyezése a vonatkozó szakvéleménynek megfelelő elhelyezési, ellátási forma volt, kérésére felvételt nyert az általa preferált nagyvárosi intézménybe, a várólistán folyamatosan előrébb került, végül ténylegesen is felvételt nyert, és be is költözhetett oda. A fenntartó a kérelmező beadványaira válaszolt, a panaszait kivizsgálta, személyes egyeztetést biztosított és tájékoztatást nyújtott a számára, arra azonban nem volt jogszabályi kötelezettsége, hogy a kérelmező számára elfogadható, konkrét elhelyezési lehetőséget keressen, illetve találjon, az elhelyezését az általa kiválasztott településen, vármegyében, illetve az általa egyedülként elfogadhatónak tartott intézmény1-ben biztosítsa, vagy intézkedjék annak érdekében, hogy a várólistán az őt megelőzők elé kerüljön. Nem volt megállapítható, hogy a kérelmezőt az elhelyezésével összefüggésben a fenntartó részéről hátrányos megkülönböztetés érte. A hatóság nem állapított meg intézmény2 tekintetében olyan jogsértést, mellyel összefüggésben a fenntartó felelőssége is megállapítható lett volna. Nem volt megállapítható az sem, hogy a fenntartó az intézményfenntartói kötelezettsége körében megsértette volna a kérelmezővel szemben az egyenlő bánásmód követelményét.

A hatóság megvizsgálta az intézmény2-vel szemben előterjesztett – jellemzően az ellátási feltételek biztosításával kapcsolatos –, kérelmező által konkrétan meghatározott panaszokat is. Az alábbi egy esetben volt megállapítható, hogy intézmény2 megsértette az egyenlő bánásmód követelményét a kérelmezővel szemben, mivel a többi panasz tekintetében nem volt olyan, kifejezetten a fogyatékos személyek esélyegyenlőségére vonatkozó kötelező jogszabályi előírás, amelyet megsértett volna.

A kérelmező sérelmezte, hogy nem volt lehetősége munkát vállalni, intézmény2 nem bővítette ki a fejlesztő foglalkozás keretén belül végezhető tevékenységek körét, pedig feladata lett volna a munkaerő-piacra történő kivezetésének előkészítése a vonatkozó jogszabályi rendelkezések alapján. Megállapítható volt, hogy az érettségivel és számítógép-kezelői szakképesítéssel rendelkező kérelmező jelezte intézmény2 felé, hogy dolgozni szeretne, kifejezetten számítógépes munkát szeretne végezni. Intézmény2 a foglalkoztatás akadályaként egy 2003-ban kelt orvosszakértői véleményre hivatkozott, valamint arra, hogy a kérelmező az állapotából adódóan a működési engedélyben szereplő feladatok elvégzésében nem tud részt venni. Egy 2010-ben kiállított szakvélemény azonban azt állapította meg, hogy a kérelmező szociális foglalkoztatása szükséges, számára a felkészítő-fejlesztő foglalkoztatás és a betanított munka a megfelelő foglalkoztatási forma; rögzítette a számára megfelelő típusú tevékenységeket, melyek között szerepeltek számítógéppel végezhető tevékenységek is. Megállapítható volt, hogy a vonatkozó jogszabályi rendelkezések és az utóbbi szakvélemény – a

kérelmező védett tulajdonságára tekintettel – intézmény2 részére kötelezettséget teremtett arra, hogy lépéseket tegyen a kérelmező foglalkoztatása érdekében. Intézmény2 nem bizonyította, hogy a kérelmezőnek a szakvélemény és a saját igénye szerinti foglalkoztatása elháríthatatlan akadályba ütközött, nem nyilatkozott arról, illetve nem igazolta, hogy bármilyen konkrét intézkedést, lépést tett volna a szakvéleményben foglalt, illetve a kérelmező igénye szerinti foglalkoztatás elősegítése érdekében, vagy hogy egyáltalán megvizsgálta, felmérte a kérelmező igénye szerinti foglalkoztatás lehetőségét.

A hatóság megállapította, hogy intézmény2 azzal, hogy egyáltalán nem tett intézkedéseket a kérelmező fejlesztő foglalkoztatásban való részvétele érdekében, megsértette vele szemben az egyenlő bánásmód követelményét, közvetlen hátrányos megkülönböztetést valósított meg a kérelmező fogyatékosságával összefüggésben. A hatóság a kérelem ezt meghaladó részét elutasította. A hatóság az intézményt figyelmeztetésben részesítette és megtiltotta a jogsértő magatartás jövőbeni tanúsítását.

(2023. márciusi határozat)